

Марий йылме

Марий йылме дене 7 класслан ямдылыме гаша программе йылме дене пуышаш образований стандарт негызеш ышталтын. Программын тун шонымашыже – йочалан пуышаш шинчымаш кукшытым палемдаш, туныктышын пашажым мыняр гынат куштылемдаш.

Туныктышын цельже:

-йочан культуроведческий компетенцийжым вияндаш, шочмо йылмым йораташ туныкташ, тудын поян да сорал улмыжым шижаш полшаш; йылмым путынь культурын ик ужашыж семын шижаш туныкташ, тудым калыкын морально-этический нормыжо-влакым йоча чоныш сайын шындарен кертше вий семын ончыкташ;

-шкет айдеме весе дене мутланен, келшен илышаш. Йылме закон-шамычым сайын палышаш, фразеологический ойсавыртышлам шотлан конден каласыман, мутерлашкат ончалман, тыге йочан йылме да лингвистический компетенцийже виянеш;

-йолташ-влак ончылно шонымашым радамлен ойлаш, енлан чын улмым ушандарен каласаш туныкташ, кулеш годым ойым вес йогыныш кусараш але вес енын мутышкыжо пураш коммуникативный компетенцийым вияндаш полша.

Тунемме материал умылымым да чын возен моштымо навикым тергаш диктантлан 4шагат ойыралтеш, а 2 шагат-тестым тергаш. Изложений ден сочиненийым возаш 2 шагат гыч ойырыман.

Тергыме да йылме лывыртыме пашалан программе почеш 12 шагат ойыралтшаш.

Тергыме да йылме лывыртыме пашалан программе почеш 14 шагат ойыралтшаш.

Марий йылмым тунемаш 51 шагат ойыралтеш. Арнялан 1,5 шагат дене логалеш.

Кузнецов В.В., Кузнецова Н.В. Марий йылме, 7 класслан учебник-Йошкар-Ола Марий книга савыктыш, 2009.

Урок шот дене тематический планирований

№ п/п	Урокын темыже	Урокын типше	Пуышаш шинчымаш	Мон гысо паша	Эрта рыме жап	Факти ческий жап
	Марий йылме родо-тукым финн-угор йылме ешыште					
1	Марий йылмын мут поянлыкше да сылнымутан литератур	У шинчыма шым налме урок	Сылнымутан литературың негызше. Литератур да кундемой йылмыла кокласе ойыртем.	«Ялы се школ ышто пайрем» текст ым чонаш		
	Ончыч тунеммым ушештарымаш					
2	Мутын лексический да грамматический значенийже	Ушештары маш урок	Мутын лексический да грамматический значенийже. Лум мутын, пале мутын, от мутын, олмештыш мутын, наречийын морфологический ойыртемашта ойлончышто синтаксический рольышт.	17-ше паша		
3-4	Изложений	Йылме лывыртыме паша. Текстым турысnek возымо	Текстын темыже, тун шонымашыже, микротемевлак. Текстлан планым чонымаш. Проблемный йодыш-шамыч.			
	Глагол					
5	Глагол нерген умылымаш. Глаголын неопределенный формыжо	Ушештары маш урок	Глагол нерген ончыч тунеммым ушештарымаш. Глаголын неопределенный формыжо.	36-шо паша		
6	Глаголын числа да лица дене вашталтмыже. Глаголын спряженийже.	У шинчыма шым налме урок	Глаголын лица да числа дене вашталтмыж нерген ушештарымаш. Спряжений нерген палдараш.	56-шо паша		
7	Глаголын тайыкше. Изъявительный тайык.	У шинчыма шым налме урок	Глаголын тайыкше нерген шинчымашым пуаш. Изъявительный тайыкыште шогышо глаголын жап формыжо.	66-шо паша		

8	Глаголын эртыше жапше.	У шинчыма шым урок	Эртыше жапын тыглай (простой) да йыжынан (составной) лиймыже.	96-шо паша		
9	Йыжынан эртыше жап.	У шинчыма шым налме урок	Йыжынан эртыше жапын ышталтмыже: кызытсе-шушаш жап да 2-шо эртыше жап-ыле але улмаш частице-влак полшымо дене ышталтмыже.	48-ше паша		
10	Диктант.	Шинчыма шым тергыме урок	Глаголын жап формыж нерген налме шинчымашым иктешлен тергымаш			
11	Куштымо тайык.	У шинчыма шым налме урок	Куштымо тайыкын шкет чот да шуко чот 2-шо ден 3-шо лица формылашт дене каласалтмыже, шорымо форман лиймыже.	126-шо паша		
12	Шонымо тайык.	У шинчыма шым налме урок	Шонымо тайыкын ышталтмыже, лица да числа дене вашталтмыже, шорымо формыжо.	136-шо паша		
13	Глаголын шорымо формыжо.	У шинчыма шым налме урок	Шорымо форман глаголын ышталтмыже.	146-шо паша		
14	Безличный ден полшышо глагол-влак.	У шинчыма шым налме урок	Безличный глаголын вашталтмыже. Полшышо глаголын лум мут, пале мут, глагол пелен шогымыжо ,да лица, числа, тайык дене вашталтмыже.	156-шо паша		
15 - 16	Сочинений.	Йылме лывырты ме паша	Текстын темыже да тун шонымашыже, микротеме-влак, планым чонымаш. Проблемный йодыш-влак.			
17	Глаголын аклыме формыжо.	У шинчыма шым налме урок	Глаголын аклыме формыжо-влак: ныжылге – <i>-ал, -алт, -ылд, -дал, -ылдал</i> суффикс-влак полшымо дене, игылтме — <i>-ышт, -алышт</i> суффикс-влак полшымо дене ышталтмышт.	46-шо паша		

18	Глаголын ышталтмыже.	У шинчыма шым налме урок	Тун глагол да вес мут гыч лийше глагол нерген шинчымашым пуаш. Гдаголын ышталтмыже: суффикс полшымо дене, мут ушалтме дене, мут мужыралтме дене.	176-шо паша		
19	Йыгырмут-влак (сложный глагол-влак)	У шинчыма шым налме урок	Мут ушалтме дене да мут мужыралтме дене лийше глагол-влак.	183-шо паша		
20	Глаголым морфологически лончылымаш.	Иктешлы маш урок	Глагол нерген шинчымашым иктешлымаш. Глаголым состав да морфологически лончылымаш.	186-шо паша		
21	«Глагол» темым ушештарен иктешлымаш.	Практикум урок	«Глагол» темым умылымым тергымаш.	индив ид. паша		
Причастий						
22	Причастий нерген умылымаш.	У шинчыма шым налме урок	Причастий-глаголын посна формыжо, морфологический ойыртеммже да ойлончышто рольжо.	196-шо паша		
23	Причастийын турло лиймыже, действительный да страдательный причастий-влак.	У шинчыма шым налме урок	Значений шот дене причастийын турло лиймыже. Действительный да страдательный причастий-влакын ойыртемашт.	216-шо паша		
24	Шушаш жап да шорымо форман причастий-влак.	У шинчыма шым налме урок	Шушаш жап да шорымо форман причастий-влакын ойыртемашт.	236-шо паша		
25	Причастийын ышталтмыже.	У шинчыма шым налме урок	Действительный причастий – <i>ше, -шо, -шо</i> суффикс-влак полшымо дене; страдательный – <i>ме, мо, мо</i> суффикс-влак полшымо дене; шорымо -- <i>дыме, дымо</i> ; шушаш жап - <i>шаш</i> суффикс-влак полшымо дене ышталтмышт.	206-шо паша		

26	Причастный савыртыш.	У шинчыма шым налме урок	Причастный савыртыш нерген умылымаш, ойырен моштымаш.	256-шо паша		
27	Лум мут деч посна кучылталтше причастийын вочмык, лица да числа дене вашталтмыже.	У шинчыма шым налме урок	Лум мут деч посна кучылталтше причастийын вочмык, лица да числа дене вашталтмыже.	266-шо паша		
28	Причастийым лончылымаш.	Практикум урок	Причастийым остав да морфологически лончылымаш.			
29 - 30	Изложений.	Йылме лывыртыме паша. Текстым кучыкем-ден возымо изложений	Текстын темыже, тун шонымашыже, микротеме-влак.	причастий нерген ушеш тараш		
31	Диктант.	Шинчыма шым тергыме урок	«Причастий» теме дене налме шинчымашым тергымаш.			
	Деепричастий					
32	Деепричастий нерген умылымаш.	У шинчыма шым налме урок	Деепричастий-глаголын посна формыжо, морфологический ойыртемже да синтаксический рольжо.	276-шо паша		
33	Кузе лиймым ончыктышо деепричастий.	У шинчыма шым налме урок	Значений шот дене деепричастийын лиймыже: кузе лиймым ончыктышо, жап деепричастий. Кузе лиймым ончыктышо деепричастий: кучык форман -ын. -ен(-эн) суффиксан, -де, (-ыде) суффиксан лийдыме ешартыш действийым ончыктымаш.	295-ше паша		

34	Жапым ончыктшо деепричастий.	У шинчыма шым налме урок	Жапым ончыктышо деепричастийын ойыртемже. -меке-, мешке –шыла суффик- влак полшымо дене ышталтмышт.	296- шо паша		
35	Деепричастий пелен полшышо глагол.	У шинчыма шым налме урок	Деепричастий пелен полшышо глаголын кучылталтмышт, лексический значенийыштым вашталтмышт.	306- шо паша		
36	Деепричастийын ышталтмыже.	Комбини рованный урок	Деепричастийын турло ойлымаш ужаш гыч суффикс полшымо дене лиймыже.	286- шо паша		
37	Деепричастный савыртыш.	У шинчыма шым налме урок	Деепричастный савыртыш нерген умылымаш, тудым ойлончышто муын да ойырен моштымаш.	336- шо паша		
38	Деепричастийым лончылымаш.	Комбини рованный урок	Деепричастийым состав дене да морфологически лончылымаш.	346- шо паша		
39	Диктант.	Шинчыма шым тергыме урок	«Деепричастий» теме почеш шинчымашым тергымаш.	дее- прича стий нер- ген ушеш тараш		
40	« Причастий» да «Деепричастий» теме-влакым ушештарымаш	Практикум урок	« Причастий» да «Деепричастий» теме-влакым умылымыштым тергымаш.			
	Служебный ойлымаш ужаш-влак. Онартыш мут					
41	Онартыш мут.	У шинчыма шым налме урок	Онартыш мут нерген умылымаш. Значений шот дене онартыш мутын турло лиймыже. Онартыш мутым морфологически лончылымаш.	356- шо паша		
	Почеш мут					
42	Почеш мут.	У шинчыма шым налме урок	Почеш мут нерген умылымаш. Почеш мутым морфологически лончылымаш.	396- шо паша		

	Ушем мут					
43	Ушем мут.	У шинчыма шым налме урок	Ушем мут нерген умылымаш. Мужырлышо да ушышо ушем мут-влак. Ушем мутым морфологически лончылымаш.	416- шо паша		
	Частице					
44	Частице.	У шинчыма шым налме урок	Частице нерген умылымаш. Частицым морфологически лончылымаш.	436- шо паша		
	Йук мут					
45	Йук мут.	У шинчыма шым налме урок	Йук мут нерген умылымаш, возен моштымаш, ойырен моштымаш. Йук мутым морфологически лончылымаш.	446- шо паша		
46	Диктант.	Шинчыма шым тергымаш	«Служебный ойлымаш ужаш- влак» темым умылым тергымаш.	тунем мым ушеш тараш		
47 - 48	Сочинений.	Йылме лывырты- ме паша. Сылны- мутан сочинени- йым возымаш	Шочмо кундем нерген иктешлыше темым посна изирак теме-влаклан шеледен, сылнымутан текстым чонымаш.	тунем мым ушеш тараш		
49 - 50	Идалык мучко тунеммым иктешлымаш.	Конферен ций урок	Йочан ойырен налме теме почеш выступленийже.	ушеш тараш		
51	Резервный урок					

Марий литератур

7класс

Марий литература дене 7-ше класслан чумырымо паша программе В.Т. Михайлов ден П.А. Апакаевын ямдылыме «Марий литератур. Тун школлаң примерный программе» негызеш ышталтеш.

Тунемме пашан лектышыже:

Личностный лектыш:

- шочмо калыкын да тыгак Россий да тунямбал калык-влакын тувырыштым, идыш-йула ойыртемаштым, чон поянлыкшым сайын палышаш, шке калыкым да Шочмо элым йоратышаш;
- тунеммашын кулешлыкшым сайын умылышаш. умбакыжат шке шинчымашыжым кедгемден да шарен шогышаш; илышыште шке вержым кычалшаш; могай пашам ыштен кертмыжым палышаш;
- туняужмашыж дене кажне калыкын, енын шкешотан улмыжым умылышаш, кызытсе наукин виянмыжым да мер илыш кукшытым ужын да шижын моштышаш;
- кеч-могай енынат, калыкынат шкешотан улмыжым умылышаш, пагалышаш; тудын туняончалтышыжым, йылмыжым, йулажым жаплышаш;
- яндар чонан поро айдеме лийшаш; самырык ен шке ыштыме пашажлан вуйын шогышаш, ойлымо шомакшылан мутым кучышаш;
- туняште илышын эн шерге улмыжым умылышаш; йырысе пуртусым аралаш кулмым палышаш;
- ешын, воктенысе лишыл ен-влакын эн кулешан да шерге улмыштым умылышаш да нуным аралаш кулмым палышаш;
- шочмо, пошкудо да тунямбал калык-влакын сылнымут туняштым тунемме гоч моторлык, патырлык нерген умылышаш.

Метапредметный лектыш

- тунеммашын кулешлыкшым умылышаш, ончылан у задачым шынден кертшаш;
- шонымашке шуашлан ыштыме пашажым аклышаш; йонылышыжым муын моштышаш; кулеш гын, шонымашке вашталтышым пуртен моштышаш;
- туналме пашан чын але чын огыл корно дене каяш туналме жапшым шижшаш, чынжым ойырышаш да мучашлан иктешлен моштышаш;
- пашаште турло схеме, символ, модель ден пале-влакым ыштен моштышаш але улшыжым кучылт кертшаш;
- умылен лудын моштышаш; туныктышо да иктанаш-влак дене пашам ыштен кертшаш; шкетын але группо дене ыштен кертшаш; учашымашке пурен але тушеч лектын моштышаш; шке шонымашым ушандарен ойлен кертшаш;
- кызытсе информационно-коммуникационный технологийым кучылт моштышаш;

Предметный лектыш

- сылнымутан произведенийлаште нолталме тун проблеме-влакым ужын да аклен моштышаш;
- литератур текстым лончылен моштышаш; рол ден жанр ойыртемным, темым, тун шонымашым, возышын кумылжым шижшаш, герой-влакын койыш-шоктышыштым рашемдышаш, ик але икмыняр произведенийысе герой-шамычым танастарен аклышаш;
- произведенийын сюжет элементшым, чоналтмыжым, йылмыжым, сорастарыме йонлажым рашемдышаш; идейно-художественный содержанияжым почмаште нунын верыштым палемдышаш;
- сылне мутан произведенийым лончылымаште литературшанче терминологий дене пайдаланен моштышаш;
- литератур полшымо дене шочмо калыкнан илен толмо корныжым, ойыртемалтше койыш-шоктыжым, корго чон моторлыкшым тувыражым, йылме вий-куатшым, поян вершоржым шижын да ужын моштышаш, тиде поянлыкым вес калыкын ушакыл да шум-чон поянлыкышт дене танастарен аклышаш;
- сылнымутан произведений деке кумылжым ончыктышаш, нунылан акым пуышаш;
- литератур произведений нерген шке шонымашым каласен моштышаш;
- авторын позицийжым умылышаш да тудын деке шке кумылым ончыктышаш;
- турло жанран произведений-влакым колыштын да лудын умылышаш;
- шочмо йылмым мут поянлыкшым да, текстым кучылтын, произведенийын содержанияжым каласкален моштышаш, лудмо але колыштмо текст почеш йодышлан вашмутым пуышаш, монолог ден диалогым чонышаш;
- тунемме произведений-влакын тематикышт да проблематикыштым лончылымаш дене кылдалтше изложений ден сочиненийым, классыште да монгышто возымо творческий пашам ыштышаш;
- литератур произведений-влакым эстетике могырым аклышаш;
- сылнылыкым ужын да шижын моштышаш.

Йоча мом ыштен моштышаш

- Сылнымутан, научно-популярный да публицистике сынан текст-влакым умылен, сылнын да устан лудын кертшаш.
- Произведенийыште илыш чын да авторын шонен лукмыж кокласе кылым падышаш..
- Сюжет элемент-влакын идейно-художественный рольыштым рашемден кершаш.
- Сылнештарыме йоным, йылме ойыртемным ыштыше мут да ойсавыртыш-влакын идейно-художественный рольыштым рашемден кертшаш.
- Произведений гыч кулешан эпизод-влакым ойырен моштышаш.
- Текстыште образный мут ден ойсавыртыш-влакым, сылнештарыме ой-шамычым(танастарымаш, эпитет, уэш-пачаш каласымаш, гиперболо, литота да молат, пуртус суретым мушаш, событий каен шогышо, содержанияжым

почын пуышо, тун шонымашым рашемдыше верлам палемден умылтарен сенышаш.

-Геройын койышыжым, сын-кунжым, илыш деке кумылжым эскерен, тудлан акым пуэн моштышаш.

-Эпический, лиро-эпический да лирический произведений-влакым икте-весышт дене ойырен моштышаш

-Ик але турло произведенийласе герой-шамычын койыш-шоктыштым танастарышаш, икгайлыкым да ойыртемym муын моштышаш..

-Эпический произведенийым (але ужашым) тичмашын, кучыкын, кулешыжым ойырен каласен кертшаш.

-Йодыш-влаклан кумда вашмутым, посна геройлан але герой-влаклан танастарыме сынан характеристикым пуэн моштышаш.

-Лудмо произведенийлан простой да сложный планым ыштен сенышаш.

-Сылнымутан произведенийыште сюжетым, конфликтym да эпизодым (кульминационный, финальный) лончылымо, тыгак событийым аклыме нравственно-философский темылан сочинений-влакым, шкевуя лудмо произведенийлан аклыммутым возышаш.

-Шке каласыме але серыме шонымашлан планым ыштен моштышаш.

Марий литературым тунемаш 51 шагат ойыралтеш.

Марий литератур. 7 класслан учебник-хрестоматий. П.А.Апакаев ден А.Т.Тимиркаев ямдыленыт. – Йошкар-Ола; Марий книга савыктыш, 2008.

Урок шот дене тематический планирований

№ п/п	Урокын темыже	Урокын типше	Пуышаш шинчымаш	Эртар ыме жап	Фактический жап
1	Ончылмут.	Комбинированный урок	Лудшо- герой-автор. Илышыште сылнымутан литературы верже. Лит. теорий: литератур-мут искусство.		
2	Я. Элексейн. Марий калыкын илышыжым келгын палыше писатель.	У шинчыма шым налме урок	Писательын илыш корныжо, «Ормок» повестьын идейно-тематический содержанияже. Повестьыште жапын ойыртемеже.		
3	Я. Элексейн «Ормок» повесть.	У шинчыма шым налме урок	Повестьын идейно-тематический содержанияже. Герой-влакын ойыртемышт.		
4	Я. Элексейн. «Ормок» повестьын чоналтмыже, йылме ойыртемеже.	У шинчыма шым налме урок	Повестьын чоналтмыже, йылме ойыртемеже. Лит. теорий: архаизм, портрет, пейзаж.		
5	Тошто илыш нерген мый мом пален налым.	Йылме лывыртыме паша	Повесть почеш тошто марийын илыш-йулаже да вургемже нерген пален налме шинчымашым иктешлымаш.		
6	Ким Васин. Писательын творчествыштыже марий калыкын илен толмо корныжо.	У шинчыма шым налме урок	Писательын илыш корныжо да творчествыже. «Юкей Егоров» ойлымашын идейно-тематический содержанияже.		
7	Ким Васин. «Юкей Егоров» повесть.	У шинчыма шым налме урок	Повестьын идейно-тематический содержанияже. Юкей Егоровын образше.		
8	Ким Васин. «Юкей Егоров» повестьын чоналтмыже, йылме ойыртемеже.	У шинчыма шым налме урок	Повестьын чоналтмыже, йылме ойыртемеже. Лит. теорий: монолог, диалог. Тушка сцене.		

9	Могай ен калык историеш ко деш?	Йылме лывырты ме паша	«Ормок» ден «Юкей Егоров» произведенийласе герой-влакын образыштым танастарымаш.		
10	Программе почеш темлыме произведений-влак.	Урок деч ордыжто лудмо произведений-влакым лончылы маш	В. Исенеков «Капар тукум» И. Ломберский «Чын лумжо Кузьма».		
11	В. Юксерн. Писательын творчествыштыже илыш гыч налме герой-влак.	У шинчыма шым налме урок	Писательын илыш да творческий корныжо. «Вудшо йога – серже ко деш» повестьын идейно-тематический содержанияжы.		
12	В. Юксерн. «Вудшо йога – серже ко деш» повесть.	У шинчыма шым налме урок	«Вудшо йога – серже ко деш» повестьын идейно-тематический содержанияжы. Вася Мосоловын образше.		
13	В. Юксерн. «Вудшо йога – серже ко деш» повестьын чоналтмыже, йылме ойыртемже.	У шинчыма шым налме урок	Повестьын чоналтмыже, йылме ойыртемже. Лит. теорий: сылнымутан литературышто илыш чын да авторын шонен лукмыжо.		
14	«Мосолов гай лийын кертам мо?» сочинений	Йылме лывырты ме паша	Изинек илышыште шке верым мумо да шонымашыш шуаш полшышо корно нерген шонкалымаш.		
15	В. Сузы. Писательын усталык корныж нерген ой.	У шинчыма шым налме урок	Писательын илыш корныж дене палдарымаш. «Вакш йонышта» ойлымашын идейно-тематический содержанияжы		
16	В. Сузы. «Вакш йонышта» ойлымаш.	У шинчыма шым налме урок	Павыл ден Микита кокласе вашпижмашын негызше. Ойлымашын вуймутшо да тун шонымашыже. Пейзажын верже. Лит.		

			теорий: эпиграф, антитезе.		
17	Программе почеш темлыме произведений-влак.	Урок деч ордыжто лудмо произведений-влакым лончылы маш	Программе почеш темлыме произведений-влакым лончылымаш.		
18	Олык Ипай. Поэт-новатор. «Шыже кечын» почеламут.	У шинчыма шым налме урок	Поэтын илыш да творческий корныжо. «Шыже» почеламутым лончылымаш.		
19	Олык Ипай. «Поэт» почеламут.	У шинчыма шым налме урок	«Поэт» триолетшым лончылымаш. Лит. теорий: пэзий да проза. Лирике. Триолет.		
20	Йыван Кырля. Поэт да киноартист. «Шочмо кече» почеламут.	У шинчыма шым налме урок	Поэтын илыш да творческий корныжо. «Шочмо кече» почеламутшо. Лит. теорий: аллитерацмй, метафор, танастарымаш, ассонанс.		
21	Йыван Кырля. «Муралтем мый йывыртен» почеламут.	У шинчыма шым налме урок	«Муралтем мый йывыртен» почеламутым лончылымаш. Лит. теорий: почеламутын чоналтмыже: ритм, стопа, рифме.		
22	А. Бик. Поэт нерген ой.	У шинчыма шым налме урок	Поэтын илыш да творческий корныжо. Сонетын содержанияжым лончылымаш.		
23	А. Бик. Сонет-влак.	Шинчыма шым пенгыдем дыме урок	Лит. теорий: сонет. Амфибрахий. Анапест.		
24	Почеламутын чоналтмыже.	Йылме лывырты ме паша	Почеламутын чоналтме ойыртемже. Ритм, рифме, стопа нерген ушештарымаш.		
25	Программе почеш темлыме произведений-влак.	Урок деч ордыжыш то лудмо произведе	Программе почеш темлыме произведений-влакым лончылымаш. Г. Гадиатов «Авамлан».		

		ний- влакым лончылы мо урок	З. Дудина «Кас кава». В. Изиянова «Йулат ваштар-влак» В. Колумб «Шочмо кундемыште».		
26	М. Шкетан. Писательын илыш корныжо. Мыскара ойлымашыже-влак.	У шинчыма шым налме урок	Писательын илыш да творческий корныжо. Писательын мыскара ойлымашыже-влак.		
27	М. Шкетан. «Ече» ойлымаш.	У шинчыма шым налме урок	«Ече» ойлымашын содержанийже, герой- влакын образышт. Ойлымашын чоналтмыже да йылме ойыртемже.		
28	М. Шкетан. «Парашют» ойлымаш.	У шинчыма шым налме урок	«Парашют» ойлымашын содержанийже, герой- влакын образышт. Ойлымашын чоналтмыже да йылме ойыртемже. Лит. теорий: мыскара, юмор, сатир.		
29	Мыскара ойлымаш.	Йылме лывырты ме паша	Мыскара йылме ойыртемем кучылтын, шкегыч текстым чонымаш.		
30	Программе почеш темлыме произведений- влак.	Урок деч ордыжыш то лудмо произведе ний- влакым лончылы мо урок	Программе почеш темлыме произведений-влакым лончылымаш. Д. Орай «Осып Ваня», М. Рыбаков «Мик-Мек», М. Шкетан «Меран лу», «Команмелна» С. Чавайн «Орва шудыр ден орва пашкар», «Темдыме купеч ден ушан судья».		
31	Ю. Артамонов. Илыш корныжо да творчестваже. «Киндет перкан лийже» повесть.	У шинчыма шым налме урок	Ю. Артамонов. Илыш корныжо да творчестваже. «Киндет перкан лийже» повестын идейно-тематический содержанийже.		
32	Ю. Артамонов. Илыш корныжо да творчестваже.	У шинчыма шым	«Киндет перкан лийже» повестын идейно- тематический		

	«Киндет перкан лийже» повестыым лончылымаш.	налме урок	содержанийже. Васлий Йыванын образше.		
33	«Киндет перкан лийже» повестын чоналтмыже, йылме ойыртемже.	Комбинированный урок	Повестын чоналтмыже, йылме ойыртемже.		
34	В. Абукаев Эмган. Писательын усталык корныжо. «Кинде шултыш» ойлымаш.	У шинчыма шым налме урок	Писательын илыш да творческий корныжо. «Кинде шултыш» ойлымашын идейно-тематический содержанияже.		
35	«Кинде шултыш» ойлымашын чоналтмыже, йылме ойыртемже.	У шинчыма шым налме урок	Ойлымашын чоналтмыже, йылме ойыртемже. Лит. теорий: произведенийын сюжетше. Сюжетын элементше-влак. Конфликт. Пейзаж. Сылнымут деталь.		
36 - 37	«Кинде-илыш вий» сочинений.	Йылме лывыртыме паша	Сылнымут текстым возымаш.		
38	Программе почеш темлыме произведений-влак.	Урок деч ордыжыш то лудмо произведений-влакым лончылымо урок	Программе почеш темлыме произведений-влакым лончылымаш. И. Горный «Кинде», В. Дмитриев «Кинде». Д. Исламов «Кинде», «Нур оза». А. Селин «Кумшо кинде», «Кинде – илыш вож». И. Стрельников «Пасу лушка».		
39	В. Колумб. Поэтын илышыже да творчествыже.	У шинчыма шым налме урок	Поэтын илышыже да творчествыж дене палдарымаш.		
40	В. Колумб. «Шочмо йылме» почеламут.	У шинчыма шым налме урок	«Шочмо йылме» почеламутым лончылымаш.		
41	В. Колумб. «Мыйын корнем » почеламут.	У шинчыма шым налме урок	«Мыйын корнем» почеламутым лончылымаш. Лит. теорий: автор-повествователь,		

			каласкалыше герой. Лирический герой.		
42	«Ко мый лийнем?» сочинений.	Йылме лывырты ме паша	Айдемын ылышыште верже, ыштен кертшаш паша нерген шонкалымаш.		
43	В. Рееж-Горохов. Артист, поэт, писатель, драматург. «Элнет» почеламут.	У шинчыма шым налме урок	Писательын да поэтын ылышыже да творчествыже дене палдарымаш. «Элнет» почеламутым лончылымаш.		
44	В. Рееж-Горохов. Муро текст-влакын авторжо.	Йылме лывырты ме паша	Поэтын муро творчествыжым лончылымаш.		
45	Программе почеш темлыме произведений- влак.	Урок деч ордыжыш то лудмо произведе ний- влакым лончылы мо урок	Программе почеш темлыме произведений-влакым лончылымаш. В. Рееж-Горохов «Кузе илет, ялем». А. Селин «Мемнан урем». С. Николаев «Шочмо йылме».		
46	Леена Лаулайн. Финн поэтессын творчествыже. «Чачавий» почеламут.	У шинчыма шым налме урок	Финн поэтесса дене палдарымаш. «Чачавий» почеламутым лончылымаш.		
47	«Шке лумым арален кодаш куштылго мо?» сочинений	Йылме лывырты ме паша	Тунемме произведенийласе герой-влакын койыш- шоктышыштым иктешлен, шонкалымаш текстым чонымаш.		
48 - 49	Шымлымаш пашам иктешлымаш.	Шинчыма шым тергыме урок	Идалык мучко ыштыме пашам иктешлымаш.		
50 - 51	Ешартыш жап.	Шинчыма шым тергыме урок	Тунемме произведений- влакым шарналтымаш.		